ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Марғилон шахар

2024 йил 5 июнь

4-1504-2401/1509-сонли иш

Марғилон туманлараро иқтисодий судининг раиси А.А.Акбаров раислигида, судья ёрдамчиси С. Шавкатовнинг суд мажлиси котиблигида, даъвогар рахбари О.Мамасидиков (ишончнома асосида), Фарғона вилоят Фермер, дехкон хўжаликлари ва томорка ер эгалари кенгаши хукукшуноси (ишончнома асосида), Тошлок тумани Фермер, хўжаликлари ва томорка ер эгалари кенгаши хукукшуноси И.Холматов (ишончнома асосида) хамда жавобгар вакили И.Нишонов (ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар Фарғона вилоят Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг даъвогар "Navbaxor nayman ravnaqi" фермер хўжалиги манфаатида, жавобгар "Expo kollor prin teks" МЧЖдан 97619100 сўм ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иктисодий ишни суд, ўз биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Фарғона вилоят Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши, кенгаш аъзоси "Navbaxor nayman ravnaqi" фермер ҳўжалиги (бундан буён матнда — даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар "Еҳро kollor prin teks" МЧЖ (бундан буён матнда — жавогар деб юритилади)дан 97619100 сўм асосий қарз ва почта ҳаражати ундиришни сўраган.

Суд мажлисида кенгаш вакиллари тушунтириш бериб, тарафлар ўртасида фьючерс шартномаси тузилганлиги, лекин жавобгар томонидан шартномалар даъвогарга берилмаганлиги, шартнома бўйича даъвогар похта хом ашёсини етказиб берганлиги, жавобгар эса тўловлар бўйича қарздорликка йўл қўйганлигини билдирди.

Суд мажлисида даъвогар рахбари тушунтириш бериб, даъвони каноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида жавобгар вакили тушунтириш бериб, ҳақиқатан даъвогар ва жавобгар ўртасида шартнома тузилганлиги, қарздорлик мавжудлиги, тез кунда қарздорлик тўлиқ бартараф этилишини маълум қилиб, қонуний қарор қабул қилишни сўради.

Суд такдим этилган хужжатлар билан танишиб, тарафлар вакилларини кўргазмаларини тинглаб, ишдаги мавжуд хужжатларга хукукий бахо бериб, куйидаги асосларга кўра даъвони каноатлантиришни лозим топади.

Иш хужжатларига кўра, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 4 январь куни 10-сонли пахта хом ашёси етиштириш хамда харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган, шартномага кўра даъвогар жавобгарга 77,3 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш, жавобгар эса эса махсулотларни қабул қилиб, тўловларни амалга ошириш мажбуриятини олган.

Шартнома кўра, даъвогар томонидан жавобгарга махсулотлар етказиб берилган.

Бироқ, жавобгар етказиб берилган махсулотлар учун тўловларни амалга оширмаган, натижада уни даъвогар олдида қарздорлиги тўланмаган.

Даъвогар манфаатида Тошлоқ тумани Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши томонидан жавобгарга 2024 йил 15 февраль куни 13-сонли талабнома юборилиб, қарзни тўлаш сўралган бўлсада, лекин жавобгар огоҳлантиришни ижросиз қолдириб, қарзни тўламаган.

Шу боис, Фарғона вилояти Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши даъвогар манфаатида судга мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (бундан буён матнда — Фуқаролик кодекс)нинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак.

Фуқаролик кодексининг 437-моддасида, маҳсулот етказиб бериш шартномасига мувофик, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаёттан маҳсулот етказиб берувчи - сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чиқарадиган ёхуд сотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шаҳсий, оилавий мақсадларда, рўзғорда ва шунга ўхшаш бошқа мақсадларда фойдаланиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа мақсадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса, товарларни қабул қилиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олади.

Фуқаролик кодексининг 357-моддасига мувофик, шартнома тузилган пайтидан бошлаб кучга киради ва тарафлар учун мажбурий бўлиб қолади.

Тарафлар ўртасида тузилган шартноманинг 4.5-бандида, Якуний ҳисоб-китоблар пахта топшириш якунлангандан кейин "Буюртмачи" томонидан "Хўжалик" ка берилган аванс маблағлари, йиғим терим учун ўтказилган пуллар бошқа харажат ва чегирмалар чегириб ташланиб, махсулотни транспортда ташиш ва тушуриш харажатлари ҳам белгиланган нормалар ва меъёрий тарифлар доирасидаҳисоб-китоб ҳосил йилининг 25 декабрига қдар 90 фоиз кейинги йилнинг 25 январига қадар қолган 10 фоиз тўлиқ амалга оширилиши белгиланган.

Аммо, жавобгар даъвогар томонидан етказиб берилган маҳсулотлар учун туловларни амалга оширмаган, натижада уни даъвогар олдидаги 97619100 сум қарзи қоплаб берилмаган.

Суд даъвогарнинг асосий қарз ундириш талаби шартнома шартлари, ишдаги ҳужжатлар ва тарафлар вакилларининг суд мажлисидаги кўргазмаси билан ўз исботини топади.

Бу холатда, даъво талабини тўлик каноатлантириш лозим бўлади.

Иктисодий процессуал кодекси 118-моддасининг учинчи кисмига кўра, даъвогар тўлашдан белгиланган тартибда озод килинган давлат божи, агар жавобгар бож тўлашдан озод килинмаган бўлса, каноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда жавобгардан республика бюджети даромадига ундирилади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб суд, даъвони қаноатлантиришни, даъвогар фойдасига жавобгардан 91619100 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати ундиришни, шунингдек республика бюджетига ишни кўриш билан боғлиқ 1952382 сўм давлат божини жавобгардан ундиришни лозим топиб, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-180, 186 ва 259-моддаларини қўллаб,

КАРОР КИЛДИ:

Даъво қаноатлантирилсин.

Даъвогар "Navbaxor nayman ravnaqi" фермер хўжалиги фойдасига, жавобгар "Expo kollor prin teks" МЧЖдан 97619100 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар "Expo kollor prin teks" МЧЖдан республика бюджетига ишни кўриш билан боғлиқ 1952382 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Ишда иштирок этувчи шахслар бир ой муддат ичида мазкур ҳал қилув ҳарори устидан апелляция шикоят беришга (протест келтириш) ҳаҳли.

Раислик қилувчи, судья

А.А.Акбаров

